

Postrzeganie i ocena Uniwersytetu Wrocławskiego oraz jakości kształcenia przez studentów II roku studiów licencjackich i III roku studiów jednolitych magisterskich. Raport z badań modułu II.

Autorzy:

Prof. dr hab. Barbara Wiśniewska – Paż

dr Grzegorz Kozdraś

Wstęp

Badania, nazwane roboczo modułem II, przeprowadzono w marcu i kwietniu 2019 roku. Adresatami pytań kwestionariuszowych byli studenci II roku studiów pierwszego stopnia i studenci III roku studiów jednolitych magisterskich. Ze względów i praktycznych i organizacyjnych w badaniach pominięto studentów studiów drugiego stopnia¹. Grupę badawczą, stanowiły osoby, które w procesie edukacji wyższej zajmują środkową pozycję, po studentach pierwszego roku („wejściowej” grupie) i przed studentami III roku studiów licencjackich, II magisterskich uzupełniających oraz V jednolitych studiów (grupy „wyjściowe”).

Podobnie jak w przypadku badań modułu I, celem tych badań było poznanie ocen i postrzegania Uniwersytetu Wrocławskiego wśród studentów badanych roczników studiów, waloryzowania samej uczelni, poszczególnych studiowanych kierunków studiów, a także diagnoza problemów związanych z procesem kształcenia i realizacją zadań dydaktycznych w poszczególnych jednostkach. Szczególnie temu ostatniemu problemowi poświęcono znaczącą część badań.

Badani studenci byli pytani o szereg kwestii związanych z organizacją i przebiegiem procesu dydaktycznego, o jego instytucjonalne, infrastrukturalne, organizacyjne, środowiskowe i osobiste (indywidualne, personalne) uwarunkowania. Poruszane w trakcie badań kwestie pozwalają także określić kierunek zmian w wyobrażeniach i oczekiwaniach wobec studiowanych kierunków, diagnozować sprawy problematyczne i drażliwe. To daje możliwość wnioskowania o problemach jednostek oraz strategii ich rozwiązywania. Ze względu na swoje doświadczenie oraz sytuację, opinie tej grupy są o tyle istotne, iż pozwalają wnioskować o przyczynach odpływu studentów z uczelni. Ten odpływ jest największy na pierwszym roku studiów².

¹ Do badań modułem II można byłoby wybrać albo studentów I roku, którzy już odpowiadali na pytania w badaniach modułu I, albo studentów II roku, którzy w znakomitej większości będą adresatami czerwcowych badań modułu III. Pomijając więc tę kategorię studentów uniknięto problemów nadmiernej eksploatacji i zmęczenia samych badanych.

² Dla badanej zbiorowości należy przyjąć, że ze studentów zrekrutowanych na pierwszy rok (odpowiednio w roku 2016/2017 dla studiów jednolitych oraz w roku 2017/2018 dla studiów licencjackich) poziom redukcji, czyli

Dane uzyskane w trakcie pomiaru są w pełni porównywalne z danymi modułu I i kolejnymi modułami, co w ostatecznym rozrachunku oznacza, że dane dopełniają się wzajemnie a jednocześnie można je analizować w sposób indywidualny. Niestety, ze względu na sposób docierania do respondentów oraz dobór próby, dane te uniemożliwiają formułowanie generalizacji statystycznych. Prezentowane tutaj wnioski należy więc traktować jako trendy zjawisk.

1. Opis badanej próby – społeczne, demograficzne i edukacyjne cechy badanych studentów.

Badania modułu II zrealizowano w marcu i kwietniu 2019 roku. Zaproszenia wysłano do studentów II roku studiów licencjackich i inżynierskich oraz studentów III roku studiów jednolitych magisterskich, liczących razem nieco ponad 4830 osób. Na ankietę odpowiedziało 856 osób, z czego ostatecznie do dalszej analizy uwzględniono dane od 846 osób. Powodem tego były znaczące braki danych, uniemożliwiające identyfikację roku studiów, kierunku studiów, wydziału oraz trybu studiów.

Tabela 1. Badani studenci ze względu na wydział.

WYDZIAŁ	liczba uczestników	Procent z ogółem	Udział wśród studentów wydziału ³	Udział w badaniach moduł I
Filologiczny	164	19,4	12,2%	9,7%
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	71	8,4	12,0%	8,6%
Prawa, Administracji i Ekonomii	271	32,0	22,2%	14,1%
Fizyki i Astronomii	13	1,5	19,4%	11,5%
Nauk Biologicznych	30	3,5	19,1%	26,8%
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	6	0,7	22,2%	11,4%
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	45	5,3	28,7%	13,4%
Nauk Społecznych	85	10,0	13,3%	5,9%
Chemii	46	5,4	21,7%	15,7%
Matematyki i Informatyki	94	11,1	33,2%	20,0%
Biotechnologii	18	2,1	22,2%	11,7%
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	3	0,4	23,1%	14,3%
Ogółem	846	100,0	17,6%	11,4%

³ Podstawą wyliczenia udziału była liczba studiujących na II roku studiów pierwszego stopnia (licencjackich i inżynierskich) oraz III roku studiów jednolitych magisterskich wg wskazań do POLON-u za 2018 rok.

Dane zebrane w tabeli 1 pokazują jaki był odzew na ankietę wśród studentów poszczególnych wydziałów oraz jaka nastąpiła zmiana w porównaniu z badaniami moduł I. Spośród ogółu badanych najliczniejszą grupą byli studenci wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii, nie mniej jednak najchętniej na ankietę odpowiadali studenci wydziału Matematyki i Informatyki, co pokazują dane w czwartej kolumnie (odsetek z wydziału). Na drugim krańcu frekwencji w badaniach znajdują się studenci wydziałów: Nauk Społecznych, Filologiczny i Nauk Historycznych i Pedagogicznych.

Co ważne z punktu widzenia aktywnego udziału studentów w badaniach, nastąpił wyraźny wzrost frekwencji w porównaniu z modułem I, z 11,5% w badaniach studentów I roku do 17,6%. Obserwowany jest wyższy poziom zaangażowania wśród niemalże studentów wszystkich wydziałów z wyjątkiem Wydziału Nauk Biologicznych. Istotne jest również skorelowanie tych dwóch rozkładów uczestnictwa w badaniach⁴, wskazujące na występowanie wewnętrznych mechanizmów zaangażowania studentów w proces badawczy, tym samym na poczucie odpowiedzialności za Uniwersytet Wrocławski i utożsamiani się z nim oraz poszczególnymi kierunkami.

Kolejna tabela (tabela 2) pokazuje zaangażowanie studentów z poszczególnych wydziałów w udział w badaniach z rozbiciem na studia stacjonarne i niestacjonarne. Wnioski, które nasuwają się same, to przede wszystkim wyższy udział w badaniach studentów studiów stacjonarnych niż niestacjonarnych. Po drugie, porównując ze sobą udział studentów stacjonarnych i niestacjonarnych z badań z danymi z POLON-u, widać niedużą nadreprezentację studentów studiów dziennych, co może oznaczać, że studia niestacjonarne pozwalają realizować inne cele niż dzienne.

⁴ Miara współczynnika korelacji r Pearsona wynosi 0,503.

Tabela 2. Badani studenci ze względu na wydział i tryb studiów

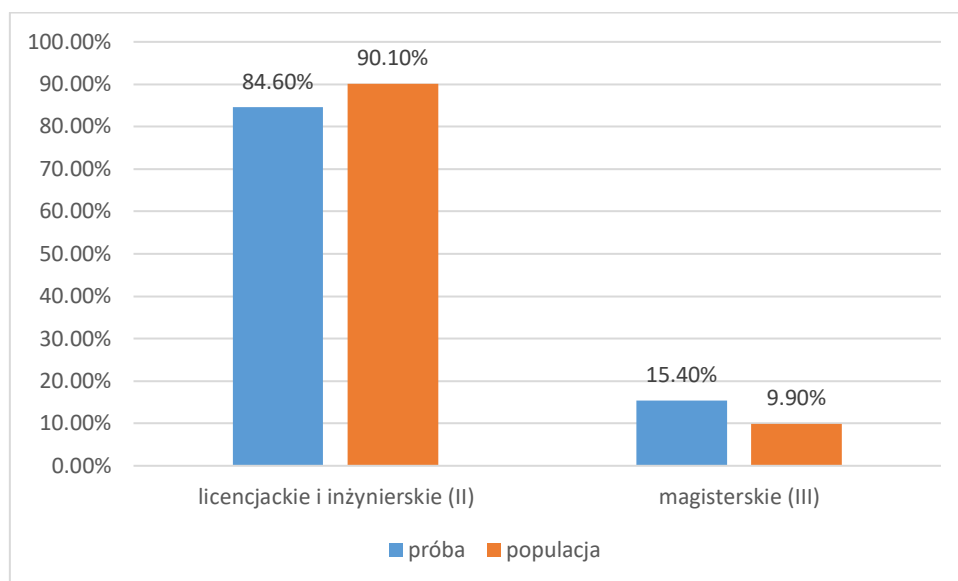
WYDZIAŁ	Badani studenci		Udział studentów na tle wydziału ⁵	
	stacjonarni	niestacjonarni	stacjonarni	niestacjonarni
Filologiczny	145	20	14,0%	6,3%
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	59	13	12,4%	10,2%
Prawa, Administracji i Ekonomii	175	96	27,7%	16,3%
Fizyki i Astronomii	13	0	19,4%	-
Nauk Biologicznych	30	0	19,1%	-
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	6	0	22,2%	-
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	45	0	28,7%	-
Nauk Społecznych	76	11	13,3%	12,8%
Chemii	46	0	21,7%	-
Matematyki i Informatyki	94	0	33,2%	-
Biotechnologii	20	0	22,2%	-
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	3	0	23,1%	-
Ogółem	706	140	19,0%	12,5%
OGÓŁEM (w procentach)	82,4%	17,6%	76,9%	23,1%

Analizując poziom studiów badanej zbiorowości studentów (dane zawarte na rysunku 1) widać, że w badaniach częściej uczestniczyli studenci studiów jednolitych magisterskich niż licencjackich, choć tych drugich jest z oczywistych względów znacznie więcej. Studenci studiów jednolitych zdaje się w większym stopniu identyfikują się z uczelnią, co może wynikać ze specyfiki kierunków, ma których są realizowane studia jednolite. A te są prowadzone na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii (prawo) oraz na Wydziale Nauk Historycznych i

⁵ Podstawą wyliczenia udziału była liczba studiujących na II roku studiów pierwszego stopnia (licencjackich i inżynierskich) oraz III roku studiów jednolitych magisterskich wg wskazań do POLON-u za 2018 rok w rozbiu na studia stacjonarne i niestacjonarne.

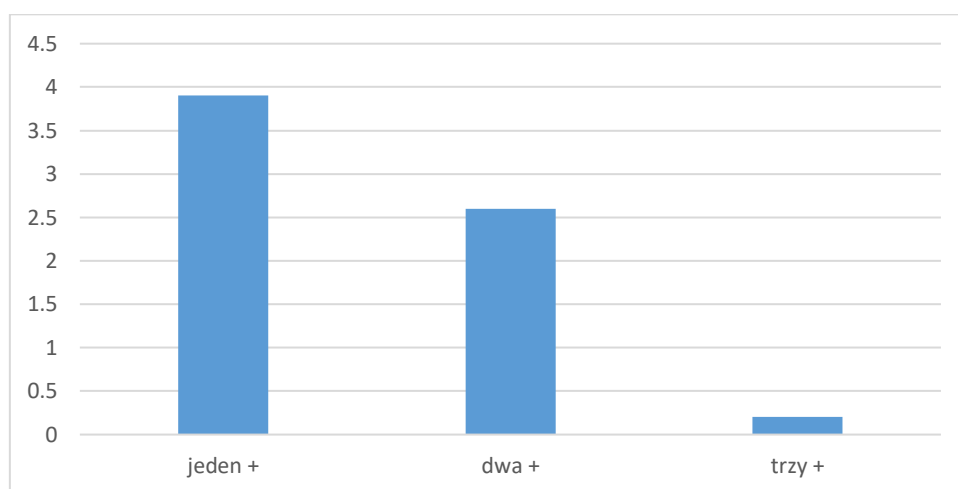
Pedagogicznych (psychologia), na kierunkach charakteryzujących się dużym zainteresowaniem kandydatów na studia.

Rysunek 1. Poziom studiów badanej zbiorowości (%).

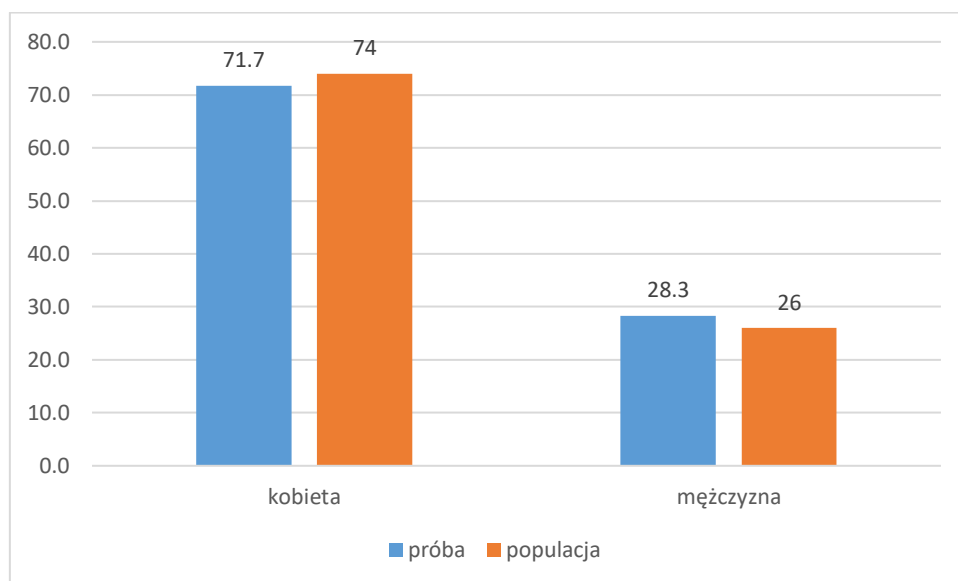
Pod względem aktywności edukacyjnej badani studenci nie różnili się w znaczący sposób od studentów pierwszego roku. Dodatkowe studia, na innych kierunkach prowadzonych przez Uniwersytet Wrocławski, podejmowało 5,7% badanych, z czego 2,9% na jednym kierunku (co oznacza, że taki odsetek osób studiuje na dwóch kierunkach studiów), dalej na dwóch kierunkach studiowanie deklarowało 2,6%, zaś na trzech 0,2%. Warto również dodać, że 2,3% studentów wybrało inną uczelnię, z czego większość Politechnikę Wrocławską.

Rysunek 2. Studiowanie na dodatkowych kierunkach studiów (dane w %).

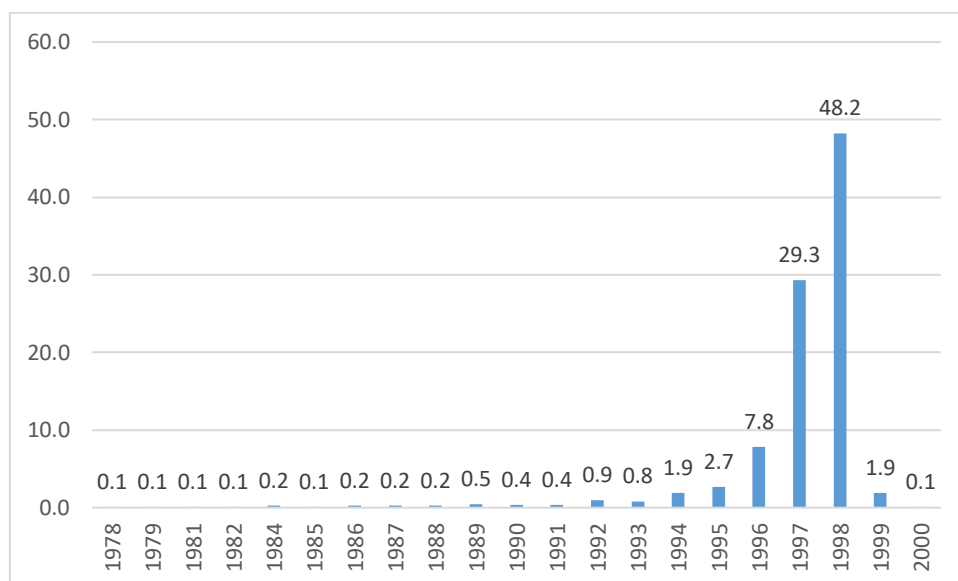
W badaniach wzięło udział więcej studentek niż studentów, odpowiednio kobiet było 71,7% zaś mężczyzn 28,3%, rozkłady te jednak są bliskie rozkładowi cech w populacji badanej.

Rysunek 3. Rozkład płci badanej zbiorowości a populacji studentów (w%).

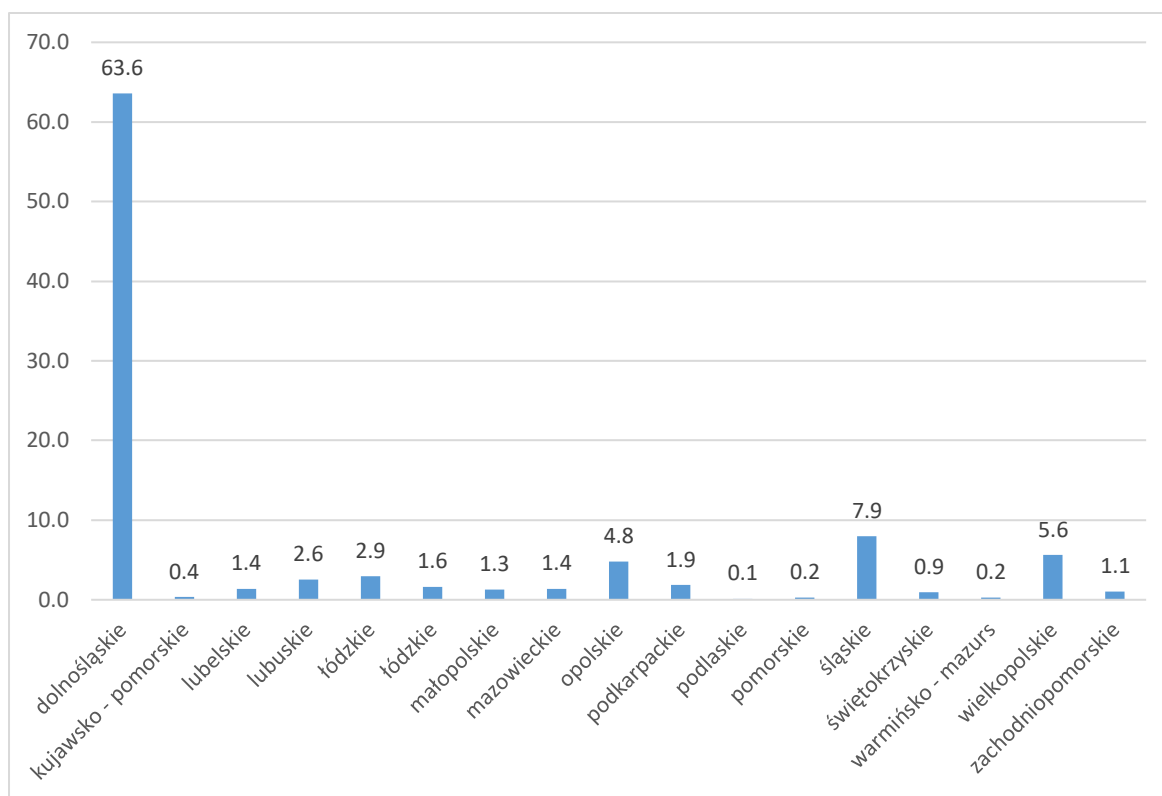

Rozkład roku urodzenia badanej zbiorowości studentów wskazuje na jednolitą pod względem wieku kohortę. Warto również dodać, że dane te obrazują ciągłość procesu kształcenia się. Studenci podejmują się studiowania wraz z uzyskaniem dyplomu maturalnego, bez urlopowania się rocznego od edukacji.

Rysunek 4. Rok urodzenia badanych studentów (dane w %).

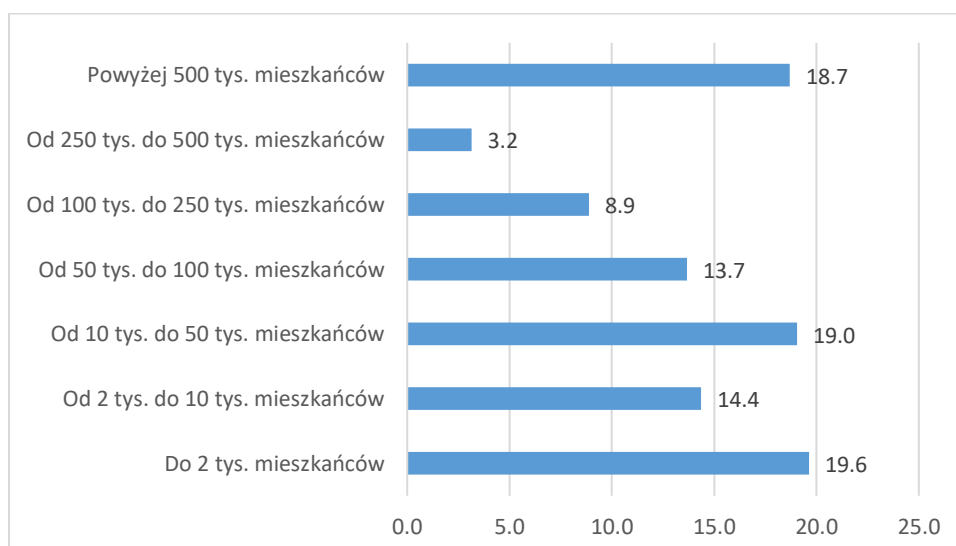

Rysunek 5. Pochodzenie badanych studentów ze względu na województwo (dane w %).

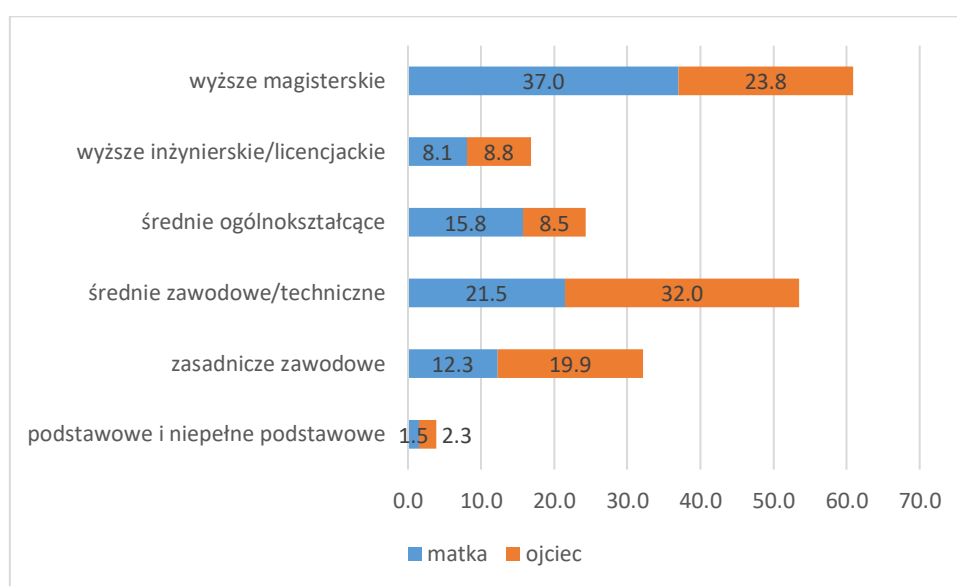
Większość studentów Uniwersytetu Wrocławskiego rekrutuje się z obszaru województw: dolnośląskiego, śląskiego, wielkopolskiego i opolskiego. Odsetek studentów pochodzących z danego województwa maleje wraz ze wzrostem odległości od Wrocławia.

Rysunek 6. Wielkość miejscowości zamieszkania badanych studentów (dane w %).

Na pochodzenie studentów można również spojrzeć z punktu widzenia wielkości miejscowości zamieszkania. Większość badanych żaków pochodzi z miejscowości małych: wsi lub miasteczek do 50 tysięcy mieszkańców. Łącznie ponad połowa badanych rekrutuje się z tej klasy miejscowości zamieszkania. Rodzi to pewne problemy organizacyjne i socjalne na które musi odpowiedzieć uczelnia (organizacji zajęć czy tworzenia miejsc w akademikach).

Rysunek 7. Wykształcenie rodziców lub opiekunów badanych studentów (dane w %).

Badani studenci charakteryzują się również dość wysokim kapitałem kulturowym rodzin. Większość z nich pochodzi z domów, w których co najmniej jedno z rodziców posiadało wykształcenie wyższe (najczęściej matka lub opiekunka prawna). W kontekście tych danych należy zauważyć, że studiowanie i zdobycie dyplomu wyższej uczelni przestaje być znaczącym elementem awansu społecznego, a staje się „zwykłym” elementem wyposażenia w kapitały.

2. Postrzeganie Uniwersytetu Wrocławskiego przez badanych studentów.

Wybór określonej uczelni przez studentów jest zawsze poprzedzony jakimś procesem racjonalizacji, kalkulacji i decyzji, nawet jeśli ostatecznie o studiowaniu decyduje przypadek czy los. W końcu powierzenie *Fortunie* decyzji też jest decyzją. Nie mniej wybory te dokonywane są w oparciu o jakieś wyobrażenia i uprzedzenia, preferencje i negacje. W trakcie studiowania następuje weryfikacja tych postaw. Stąd też w kolejnym module skupiamy się na dwóch procesach. Z jednej strony opisu struktury tych postaw, a z drugiej ekstrapolacji ich zmian.

Studenci ze środkowej kohorty, badani w „trakcie trwania” procesu edukacyjnego, wydają się być najbardziej kompetentnymi informatorami na temat uczelni. Z jednej strony wciąż pamiętają o własnych wyobrażeniach i oczekiwaniach, a z drugiej strony nie zmienili decyzji o rezygnacji ze studiów, jak to było uczyniło wielu ich kolegów i koleżanek. Stąd też z jednej strony są krytyczni, ale z drugiej nie roszczeniowi i nazbyt krytyczni. Nie są również na tym etapie, gdzie należałoby redukować dysonans poznawczy, a tym samym przyjmować postawę nazbyt afirmacyjną. Informacje dotyczące szczegółowych ocen poszczególnych elementów wizerunku Uniwersytetu Wrocławskiego przedstawia tabela 2.

Tabela 2. Waloryzowanie uczelni przez badanych studentów (dane w %).

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią zapewniającą wysoki poziom kształcenia	23,2	56,1	12,9	6,3	1,5
Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią oferującą interesujące mnie kierunki studiów	40,1	46,4	9,4	2,9	1,2
Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią charakteryzującą się prestiżem	28,2	44,5	18,0	6,9	2,5
Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią zapewniającą dostęp do kierunków studiów atrakcyjnych dla pracodawców	17,6	53,9	22,0	5,4	1,2

Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią posiadającą wysokiej klasy kadre dydaktyczną	19,8	50,9	20,8	5,5	3,0
Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią, na której prowadzi się zajęcia w ciekawy i atrakcyjnych sposób	10,3	40,2	30,5	12,7	6,2
Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią, która pozwala mi na zawarcie wielu znajomości	34,9	39,5	16,8	7,1	1,6
Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią, która umożliwia mi rozwój moich zainteresowań	17,8	38,4	24,6	13,7	5,6
Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią umożliwiającą mi dostęp do najnowszych zdobyczy wiedzy	14,3	44,1	23,5	13,7	4,4
Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią pozwalającą na zawieranie nowych znajomości	35,3	39,6	16,4	6,8	1,9
Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią pozwalającą na pozostania naukowcem	20,1	48,3	22,3	6,5	2,7
Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią z tradycjami	38,0	39,5	16,8	3,5	2,1
Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią mającą ogromne znaczenie dla Wrocławia	52,0	33,7	10,2	3,0	1,1

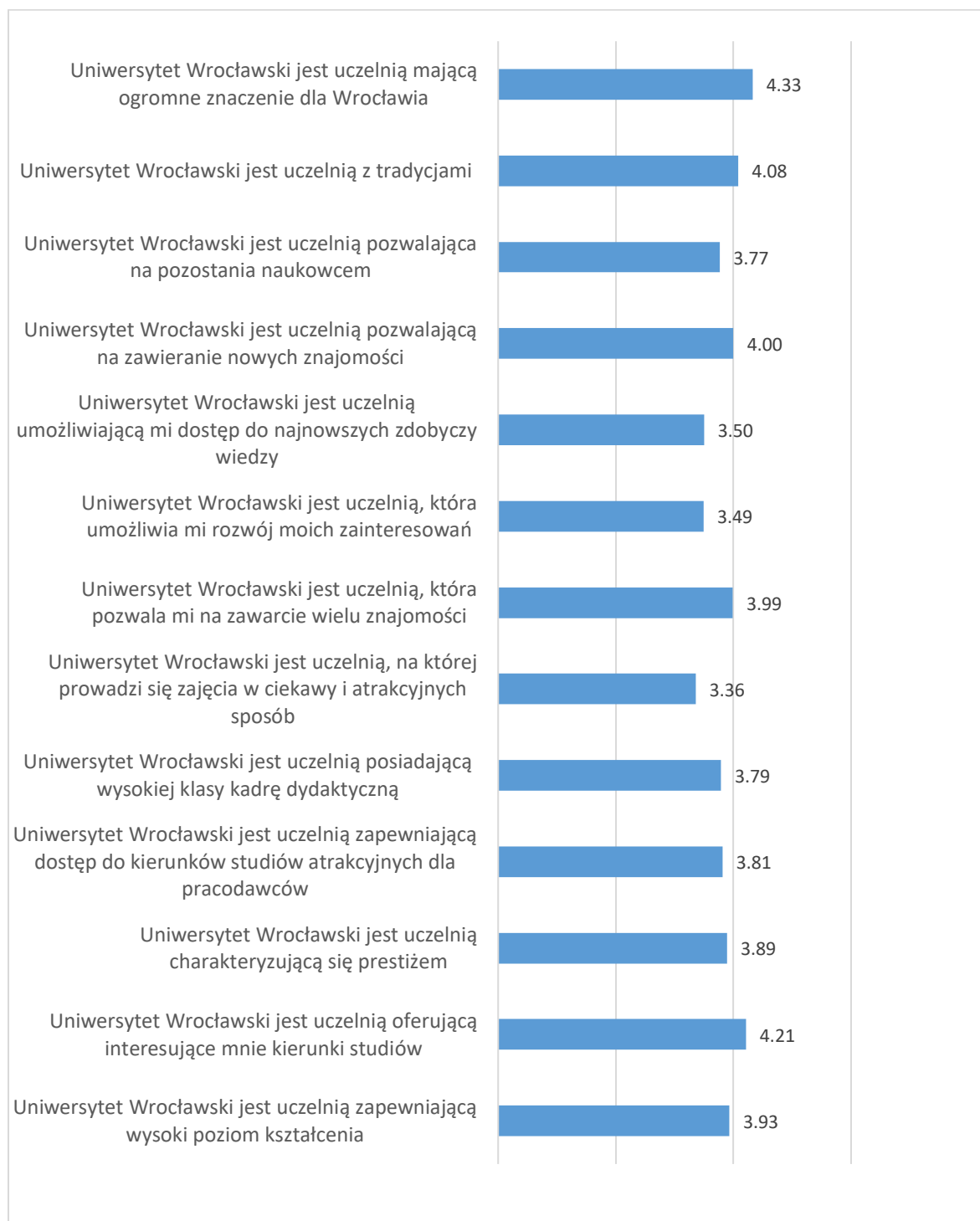
Komponenty wizerunku Uniwersytetu Wrocławskiego są waloryzowane w różny sposób. Po pierwsze uczelnia jest postrzegana jako ważna i cenna marka, istotna dla miasta i dla środowiska naukowego. Po drugie Uniwersytet jest wysoko waloryzowany jako „produkt”, z ciekawą ofertą wartościowych i interesujących studiów. Po trzeci, istotne jest postrzeganie badanej uczelni jako środowiska, które umożliwia rozwój oraz zawieranie znajomości. Poziom waloryzacji poszczególnych elementów wizerunku prezentuje rysunek 8⁶.

Spośród podanych cech opisujących Uniwersytet Wrocławski, najwyżej studenci waloryzowali te odnoszące się do znaczenia uczelni dla miasta Wrocławia i tradycji uczelni oraz oferty

⁶ Wartości numeryczne nie prezentują tutaj rozkładu procentowego, tylko punktowy. Stosowana do pomiaru skala jako taka nie ma charakteru liczbowego, co oznacza trudność w jednoznacznej ocenie tego, jak dobra jest dana ocena. Z metodologicznego punktu widzenia możliwa jest tylko interpretacja rankingowa (czyli czy dana cecha ma wyższą wartość czy niższą – im wyższa tym wyżej ceniona jest dana rzecz) oraz z punktem krytycznym, gdzie wartość 3 jest środkowa i oznacza ocenę ambiwalentną. Powyżej 3 znajdują się pozytywne oceny (zgoda do uznania za prawdziwe danego twierdzenia o przedmiocie), poniżej 3 negatywne (dezaprobatą dla uznania za prawdziwe danego twierdzenia za prawdziwe).

uczelni. Oceny tych dwóch charakterystyk wskazują na znaczenie dwóch przeciwstawnych treści dla badanych żaków: z jednej strony ważnym jest dla bycie częścią zbiorowości o dużym znaczeniu, a z drugiej możliwość dokonywania ciekawych wyborów i realizowania własnych pasji oraz zainteresowań.

Rysunek 8. Waloryzacja poszczególnych komponentów wizerunku uczelni przez studentów.

Waloryzacja uczelni dokonywana przez studentów poszczególnych wydziałów nie jest jednolita. Tabele 3, 4 oraz 5 zawierają charakterystyki ocen w przekroju wydziałowym (należy je analizować łącznie, ich separacja jest bowiem uwarunkowana logistyką tworzenia tabel – nie sposób to wszystko umieścić w jednej tabeli). Widać w nich wyraźne różnice w ocenach dokonanych przez studentów. Im wyżej studenci oceniali daną cechę tym wyższa wartość jest jej przypisywana. Dodatkowo kolorem żółtym wskazano najwyższe oceny a kolorem czerwonym najniższe⁷.

Tabela 3.a. Waloryzacja poszczególnych cech Uniwersytetu Wrocławskiego a wydziały.

Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią:	zapewniającą wysoki poziom kształcenia	oferującą interesujące mniej kierunki studiów	charakteryzującą się prestiżem	zapewniającą dostęp do kierunków studiów atrakcyjnych dla pracodawców
Filologiczny	3,95	4,18	3,95	3,77
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	3,85	4,17	3,79	3,75
Prawa, Administracji i Ekonomii	3,82	4,17	3,93	3,86
Fizyki i Astronomii	3,92	4,08	3,54	3,46
Nauk Biologicznych	4,00	4,47	3,87	3,70
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	4,17	4,17	4,50	4,33
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	3,98	4,44	3,98	3,80
Nauk Społecznych	3,89	4,08	3,86	3,70
Chemii	4,07	4,24	3,87	3,72
Matematyki i Informatyki	4,18	4,39	3,77	4,01
Biotechnologii	3,95	4,10	3,75	3,70

⁷ Wyjątek stanowią oceny studentów Kolegium Międzyobszarowego. Ze względu na znaczącą odmiennność tych studiów trudno jest je porównywać z innymi, tym bardziej w przekroju wydziałowym.

Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	4,33	4,67	3,67	4,00
OGÓŁEM	3,93	4,21	3,89	3,81

Tabela 4 Waloryzacja poszczególnych cech Uniwersytetu Wrocławskiego a wydziały (c.d.)

Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią:	posiadającą wysokiej klasy kadrę dydaktyczną	na której prowadzi się zajęcia w ciekawym i atrakcyjnym sposób	która pozwala mi na zawarcie wielu znajomości	która umożliwia mi rozwój moich zainteresowań
Filologiczny	3,83	3,62	4,02	3,63
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	3,71	3,54	4,14	3,49
Prawa, Administracji i Ekonomii	3,70	2,99	3,94	3,36
Fizyki i Astronomii	3,62	3,23	3,92	3,85
Nauk Biologicznych	3,80	3,67	3,90	3,63
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	4,00	3,67	4,33	3,67
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	3,93	3,69	4,13	3,76
Nauk Społecznych	3,72	3,39	4,21	3,44
Chemii	3,96	3,24	3,80	3,07
Matematyki i Informatyki	3,96	3,62	3,88	3,64
Biotechnologii	3,65	3,20	3,45	3,25
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	4,00	3,33	4,67	4,67
OGÓŁEM	3,79	3,36	3,99	3,49

Tabela 5 Waloryzacja poszczególnych cech Uniwersytetu Wrocławskiego a wydziały (c.d.)

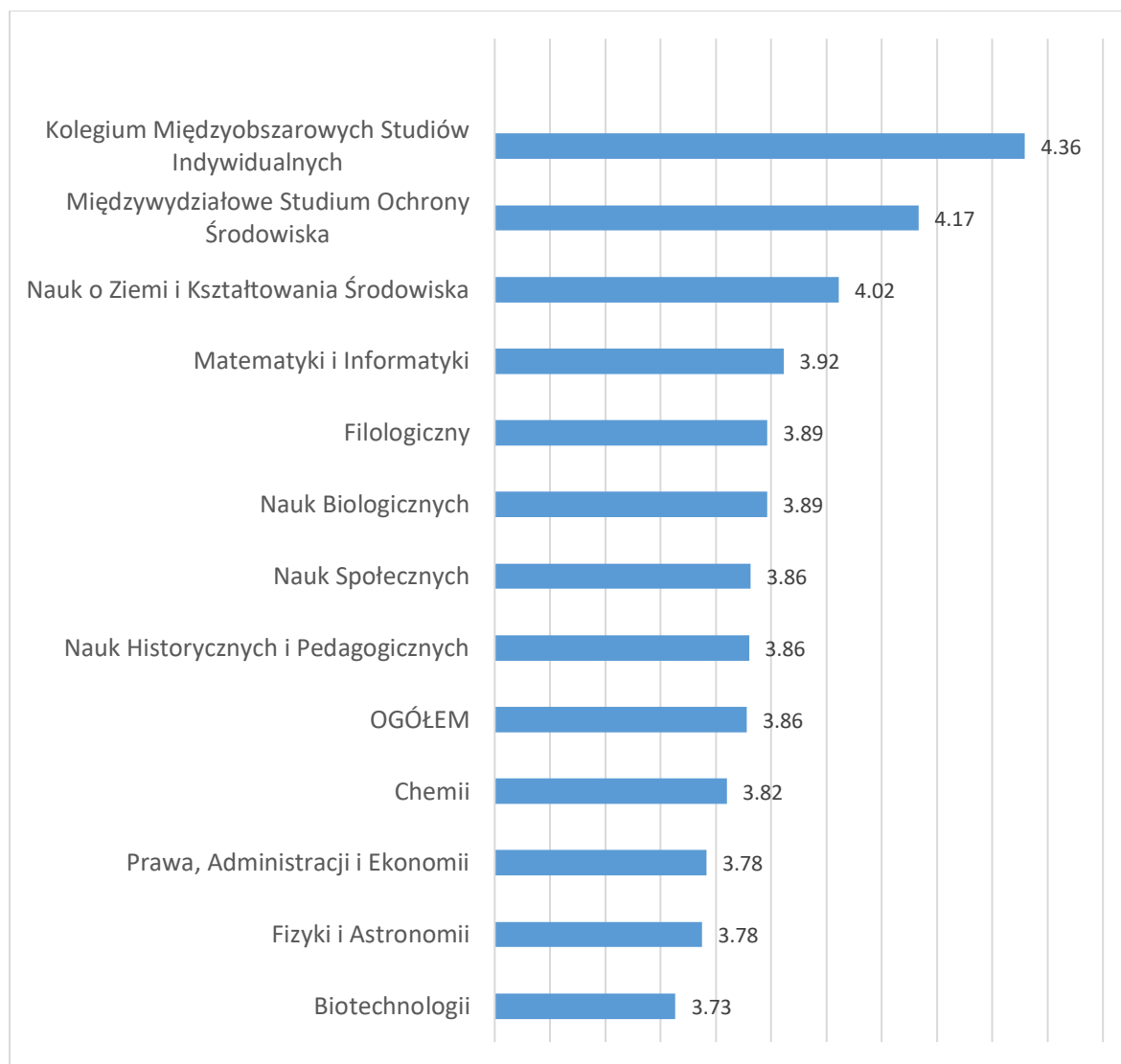
Uniwersytet Wrocławski jest uczelnią:	umożliwiającą mi dostęp do najnowszych zdobyczy wiedzy	pozwalającą na pozostania naukowcem	z tradycjami	mającą ogromne znaczenie dla Wrocławia
Filologiczny	3,49	3,55	4,13	4,45
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	3,36	3,74	4,11	4,32
Prawa, Administracji i Ekonomii	3,38	3,62	4,12	4,32
Fizyki i Astronomii	3,69	4,08	3,92	3,92
Nauk Biologicznych	3,70	3,97	3,87	4,03
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	4,00	3,67	4,67	4,67
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	3,67	4,09	4,29	4,40
Nauk Społecznych	3,51	3,74	4,09	4,37
Chemii	3,65	4,00	4,13	4,20
Matematyki i Informatyki	3,53	4,15	3,82	4,21
Biotechnologii	4,00	4,00	3,60	4,30
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	4,00	4,67	5,00	5,00
OGÓŁEM	3,50	3,77	4,08	4,33

Analizując prezentowane powyżej dane należy zwrócić uwagę na dwie rzeczy. Po pierwsze z reguły jeśli dana cecha jest nisko waloryzowana przez wszystkich studentów to prawie zawsze jest również nisko waloryzowana w przekroju wydziałowym i na odwrót, gdy jest wysoko waloryzowana, to również wysokie oceny są widoczne, gdy pod uwagę weźmie się pochodzenie studentów ze względu na wydział. To oznacza, że logika waloryzacji jest bardziej uniwersalna niż indywidualna oraz to, że dany problem nie jest sprawą tylko jednej jednostki ale ma bardziej ogólny charakter⁸. Druga uwaga dotyczy różnice między wydziałami są

⁸ Być może jest to efekt różnicy doświadczeń pokoleniowych w większym stopniu niż na ogół się wydaje.

widoczne i jedne kwestie mogą być bardziej znaczące niż inne. Zasadniczo oceny bliskie wartości 3,00 oznaczają, że pojawia się problem z pozytywną akceptacją danego twierdzenia. Dane zagregowane i uśrednione dla wydziałów prezentuje rysunek 9.

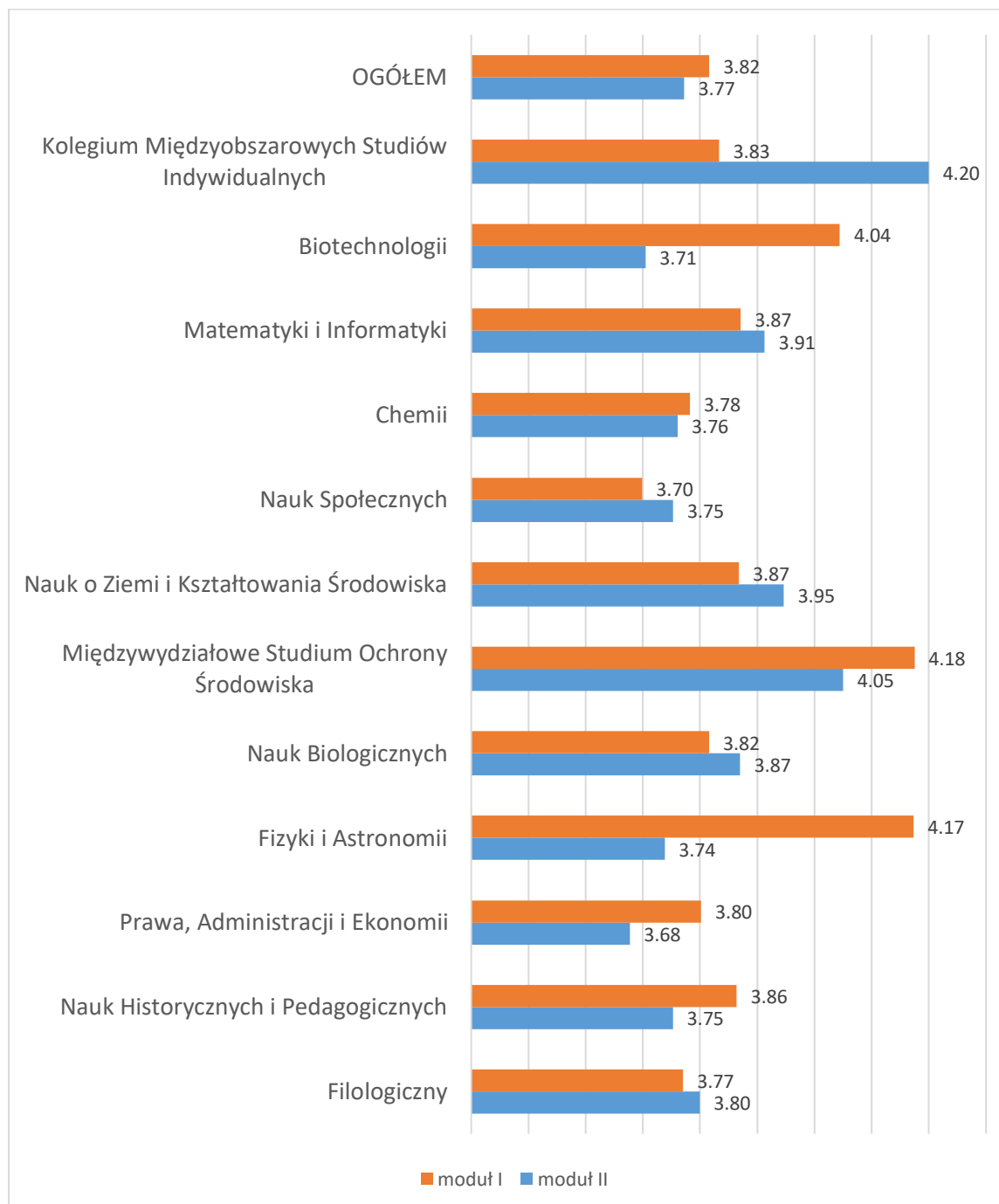
Rysunek 9. Waloryzacja Uniwersytetu Wrocławskiego przez studentów poszczególnych wydziałów.

Przyjmując za punkt odniesienia dane uśrednione dla ogółu studentów, należy stwierdzić, że studenci czterech wydziałów byli bardziej krytyczni wobec własnej Alma Mater niż pozostali. Pomijając szczególny charakter studiów prowadzonych przez Kolegium Międzyobszarowe, najbardziej pozytywnie Uniwersytet Wrocławski oceniali studenci MSOŚ oraz Wydziału Nauk

o Ziemi i Kształtowania Środowiska, najbardziej krytyczni wobec uczelni byli studenci Biotechnologii, a dalej Prawa, Administracji i Ekonomii oraz Fizyki i Astronomii.

Rysunek 10. Waloryzacja Uniwersytetu Wrocławski przez studentów w przekroju wydziałowym i modułowym.

Ostatnią kwestią na którą warto zwrócić uwagę jest dynamika zmian w ocenach⁹. Z jednej strony mamy oceny studentów pierwszego roku, którzy byli badani ankietą moduł I a z drugiej ich starsze koleżanki i starszych kolegów. Dane z porównania prezentuje rysunek 10¹⁰.

Ogólny obraz wyłaniający się z danych wskazuje na spadek waloryzacji uczelni. Pierwsze roczniki są bardziej entuzjastyczne niż starsze, choć tendencja ta nie jest jednolita już w przypadku poszczególnych wydziałów. Trudno jest wskazać jednoznaczne i bezdyskusyjne przyczyny różnic w ocenach dokonanych przez studentów młodszych i starszych roczników, tym bardziej że nie można stwierdzić, iż populacja starszych roczników „na starcie” nie była bardziej krytyczna niż młodszych, lecz warto postawić dwie hipotezy w tym miejscu i rozważyć, co mogą obrazować te dane.

Po pierwsze dane te mogą co najwyżej pokazywać, że jedni studenci są bardziej krytyczni lub bardziej skłonni do afirmacji niż inni. Tym samym nie ma nad czym się pochyłać, bo te różnice są po prostu efektem odmienności dwóch grup. Po drugie na różnice można popatrzeć jako efekt doświadczenia i tym samym wywołane tym, co się dzieje na poszczególnych wydziałach. Tym samym zmiany można traktować jako efekt korekty oczekiwań.

Niezależnie od sposobu problematyzowania obserwowanych różnic należy stwierdzić, że pozytywne różnice między ocenami młodszych a starszych roczników widoczne są w przypadku pięciu wydziałów i jednostek: Wydziału Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska, Wydziału Filologicznego, Wydziału Nauk Społecznych, Wydziału Matematyki i Informatyki oraz Kolegium Międzyobszarowych Studiów. W przypadku pozostałych wydziałów i jednostek obserwowane różnice są negatywne.

⁹ Zmiana, czy dynamika zmian jest w tym miejscu rozumiana jako różnice między poszczególnymi kohortami studentów niż zmiany w świadomości tej samej kohorty studentów. Inaczej mówiąc dane te konfrontują dwie różne grupy studentów, pierwszego roku, ujętego w badaniach moduł I oraz drugiego i trzeciego roku, ujętego w module II.

¹⁰ Do porównania wybrane tylko te cechy, które pojawiły się zarówno w module I jak i module II. Wybrano 9 stwierdzeń wspólnych i na nich dokonano dalszej analizy.

3. Ocena procesu dydaktycznego

Zasadniczym problemem badań modułu II był proces dydaktyczny. Jego celem była diagnoza sposobu organizacji kształcenia studentów, oraz problemów z tym związanych. Należy podkreślić, że organizacja procesu kształcenia nie jest tutaj rozumiana jako techniczna forma przygotowania instytucji do przekazywania wiedzy w zorganizowany sposób, ale również jako proces interakcyjny, w ramach którego wypracowywane są kompetencje ważne dla obu stron tego procesu. Stąd też zwrócono uwagę na to, co jest ważne dla studentów, jakie rodzaje kompetencji studia pozwalają wypracować oraz w jakich warunkach się to odbywa.

Na początek warto przeanalizować, jakie wartości są ważne dla studentów w trakcie studiowania. W tym celu posłużono się kafeterią 19 pytań odnoszących się do studiów i studiowania. Tym samym uzyskano wielowymiarowy obraz tego problemu. Tabela 6 zawiera szczegółowy rozkład ocen.

Tabela 6. Ocena wybranych elementów procesu kształcenia (dane w %).

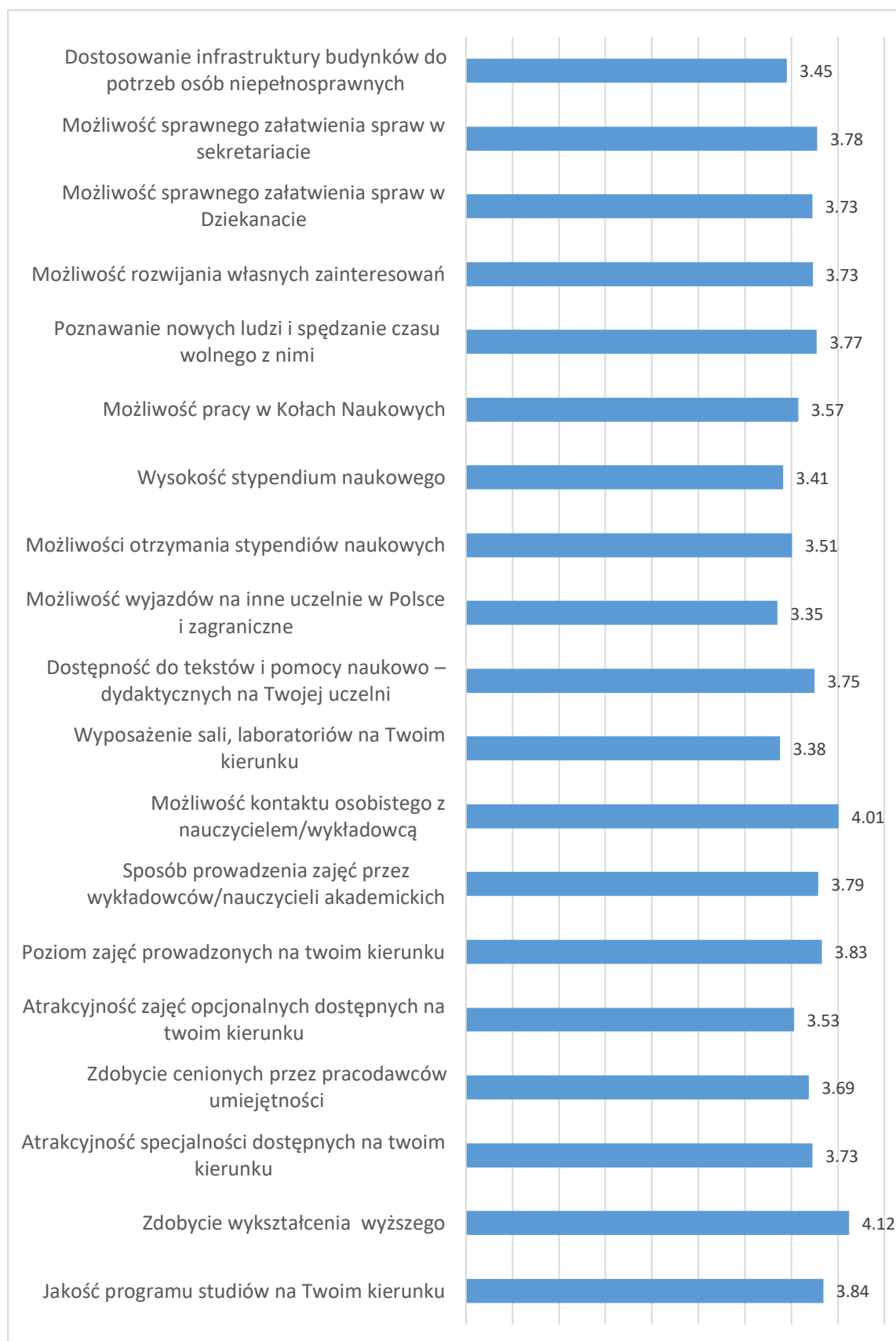
Proszę wskazać, w jaki stopniu są dla Pana/Pani ważne poniższe elementy studiowania:	Bardzo ważne	ważne	Ani ważne ani nie ważne	Nie ważne	Zupełnie nie ważne
Jakość programu studiów na Twoim kierunku	27,5	40,8	22,8	6,3	2,6
Zdobycie wykształcenia wyższego	36,7	44,9	14,0	2,8	1,6
Atrakcyjność specjalności dostępnych na twoim kierunku	27,6	34,9	24,0	9,5	4,0
Zdobycie cenionych przez pracodawców umiejętności	27,7	32,7	24,8	10,2	4,6
Atrakcyjność zajęć opcjonalnych dostępnych na twoim kierunku	20,5	34,4	27,9	11,7	5,5
Poziom zajęć prowadzonych na twoim kierunku	27,9	39,1	23,5	6,8	2,7
Sposób prowadzenia zajęć przez wykładowców/nauczycieli akademickich	28,7	34,9	26,2	7,1	3,0
Możliwość kontaktu osobistego z nauczycielem/wykładowcą	29,8	47,4	17,7	4,1	1,1
Wyposażenie sali, laboratoriów na Twoim kierunku	16,4	30,5	34,2	12,4	6,5
Dostępność do tekstów i pomocy naukowo – dydaktycznych na Twojej uczelni	24,6	40,6	23,3	8,2	3,4

Możliwość wyjazdów na inne uczelnie w Polsce i zagraniczne	14,7	29,5	38,7	10,4	6,7
Możliwości otrzymania stypendiów naukowych	19,8	32,5	31,7	10,9	5,2
Wysokość stypendium naukowego	15,2	29,1	42,1	8,9	4,7
Możliwość pracy w Kołach Naukowych	19,5	35,9	31,3	9,1	4,2
Poznanie nowych ludzi i spędzanie czasu wolnego z nimi	27,9	37,6	22,0	8,7	3,8
Możliwość rozwijania własnych zainteresowań	24,9	38,3	25,4	7,6	3,7
Możliwość sprawnego załatwienia spraw w Dziekanacie	31,1	34,5	17,7	9,0	7,6
Możliwość sprawnego załatwienia spraw w sekretariacie	28,7	36,2	23,8	6,7	4,6
Dostosowanie infrastruktury budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych	18,2	35,1	28,3	10,4	8,0

To co jest widoczne na pierwszy rzut oka, to stosunkowo wysokie waloryzowanie każdego z podanych elementów procesu kształcenia. Po drugie pewne problemy sprawiły więcej kłopotów z jednoznaczną oceną ich znaczenia niż inne, na przykład wysokość stypendium naukowego jest oceniana ambiwalentnie przez 42 % badanych, możliwość wyjazdu na inne uczelnie jest oceniana niejednoznacznie przez 38,7% pytanych. Ostatecznie waloryzacja tych wybranych charakterystyk jest sumarycznie przedstawiona na rysunku 11.

Najwyżej waloryzowana jest kwestia najbardziej instrumentalna. Studia wyższe służą przede wszystkim zdobyciu wyższego wykształcenia, zaś jego zdobywanie powinno przebiegać w miarę komfortowych warunkach. Warunki te mają w mniejszym stopniu charakter infrastrukturalny w większym instytucjonalny i organizacyjny. Stąd też wyższe oceny towarzyszą takim kwestiom jak: możliwość kontaktu osobistego z nauczycielem, jakość programu studiów, poziom zajęć czy możliwość sprawnego załatwienia spraw w sekretariacie i dziekanacie, a w mniejszym wyposażenia sali czy możliwości wyjazdów. To pokazuje które dobra studenci realizują poza uczelnią.

Rysunek 11. Ocena poszczególnych elementów procesu dydaktycznego.

Wybrane charakterystyki procesu kształcenia w różnorodny sposób są oceniane przez studentów poszczególnych wydziałów. Szczegółowe dane zawierają tabele 7, 8, 9 i 10¹¹.

Tabela 7. Oceny wybranych elementów procesu dydaktycznego a wydziały.

	Jakość programu studiów na Pana/Pani kierunku	Zdobycie wykształcenia wyższego	Atrakcyjność specjalności dostępnych na Pana/Pani kierunku	Zdobycie cenionych przez pracodawców umiejętności	Atrakcyjność zajęć opcjonalnych dostępnych na Pana/Pani kierunku
Filologiczny	3,77	3,94	3,66	3,58	3,43
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	3,93	4,29	3,94	3,90	3,65
Prawa, Administracji i Ekonomii	3,73	4,16	3,56	3,51	3,39
Fizyki i Astronomii	4,08	4,31	3,69	3,92	3,15
Nauk Biologicznych	4,00	4,10	3,53	4,03	3,73
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	3,50	3,83	3,33	3,50	3,33
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	3,76	4,27	4,02	3,84	3,62
Nauk Społecznych	3,76	4,09	3,67	3,68	3,54
Chemii	3,78	4,00	3,87	3,70	3,48
Matematyki i Informatyki	4,26	4,17	4,05	3,97	3,97
Biotechnologii	4,10	4,25	3,95	3,85	3,40
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	4,67	4,00	3,67	4,33	4,67
Ogółem	3,84	4,12	3,73	3,69	3,53

¹¹ Dane liczbowe zawarte w tabelach wskazują na stopień uznania danej kwestii za ważną. Im dana liczba jest wyższa, tym ważniejsza jest dana charakterystyka.

Tabela 8. Oceny wybranych elementów procesu dydaktycznego a wydziały (c.d.)

	Poziom zajęć prowadzon ych na Pana/Pani kierunku	Sposób prowadzenia zajęć przez wykładowców/n auczycieli akademickich	Możliwość kontaktu osobistego z nauczycielem/wykl adowca	Wypożyczenie sali, laboratoriów na Pana/Pani kierunku	Dostępność do tekstów i pomocy naukowo- dydaktycznyc h na Pana/Pani uczelni
Filologiczny	3,80	3,86	4,16	3,14	3,67
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	4,01	3,94	4,04	3,21	3,92
Prawa, Administracji i Ekonomii	3,67	3,61	3,83	3,44	3,74
Fizyki i Astronomii	3,69	3,83	4,23	3,23	3,62
Nauk Biologicznych	3,97	4,03	4,00	3,90	3,80
Międzywydział owe Studium Ochrony Środowiska	3,67	3,67	4,00	4,00	3,67
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	3,87	3,89	4,09	3,36	3,69
Nauk Społecznych	3,79	3,76	4,03	3,01	3,86
Chemii	3,73	3,61	3,85	3,74	3,70
Matematyki i Informatyki	4,21	4,03	4,20	3,52	3,83
Biotechnologii	3,85	3,90	4,00	4,30	3,15
Kolegium Międzyobszaro wych Studiów Indywidualnych	4,33	4,33	4,67	4,00	4,67
Ogółem	3,83	3,79	4,01	3,38	3,75

Tabela 9. Oceny wybranych elementów procesu dydaktycznego a wydziały (c.d.)

	Możliwość wyjazdów na inne uczelnie w Polsce i zagraniczne	Możliwość otrzymania stypendiów naukowych	Wysokość stypendium naukowego	Możliwość aktywnego uczestnictwa w Kołach Naukowych	Poznawanie nowych ludzi i spędzanie czasu wolnego z nimi
Filologiczny	3,45	3,58	3,45	3,54	3,78
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	3,36	3,64	3,68	3,76	3,92
Prawa, Administracji i Ekonomii	3,38	3,54	3,45	3,64	3,77
Fizyki i Astronomii	3,15	3,46	3,69	3,38	3,31
Nauk Biologicznych	3,23	3,67	3,63	3,80	3,43
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	3,83	4,00	3,33	3,67	4,00
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	3,49	3,71	3,40	4,18	4,09
Nauk Społecznych	3,52	3,49	3,38	3,48	3,97
Chemii	3,26	3,37	3,22	3,18	3,67
Matematyki i Informatyki	2,93	3,11	3,05	3,14	3,61
Biotechnologii	3,15	3,15	3,15	3,65	3,30
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	4,67	4,33	4,33	5,00	5,00
Ogółem	3,35	3,51	3,41	3,57	3,77

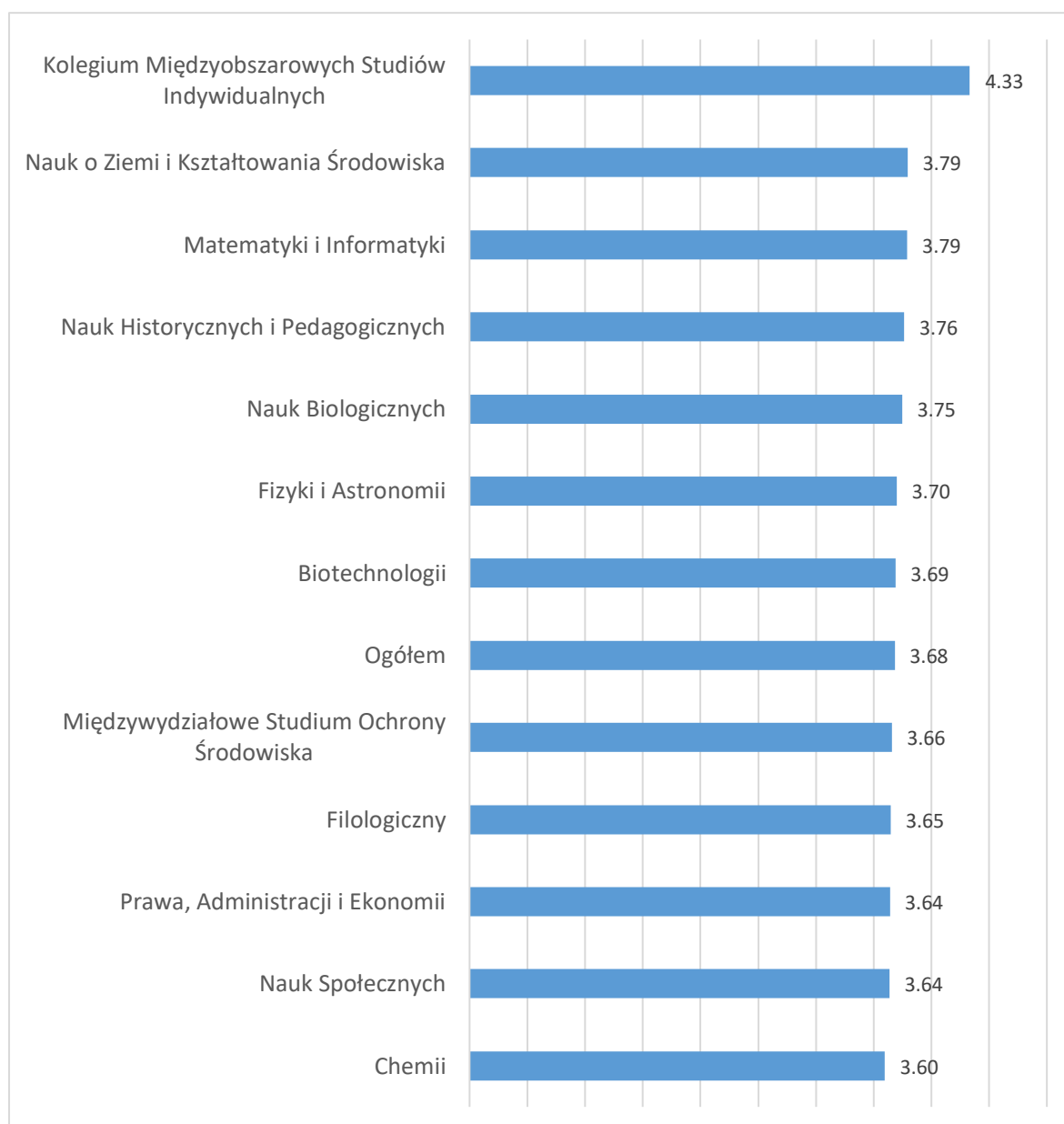
Tabela 10. Oceny wybranych elementów procesu dydaktycznego a wydziały (c.d.)

	Możliwość rozwijania własnych zainteresowań	Możliwość sprawnego załatwienia spraw w Dziekanacie	Możliwość sprawnego załatwienia spraw w sekretariacie	Dostosowanie infrastruktury budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych
Filologiczny	3,68	3,56	3,67	3,57
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	3,82	3,76	3,99	2,74
Prawa, Administracji i Ekonomii	3,71	3,65	3,66	3,70
Fizyki i Astronomii	3,46	4,92	4,62	2,54
Nauk Biologicznych	3,83	3,67	3,80	3,03
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	3,50	3,67	3,67	3,33
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	3,93	3,53	4,07	3,27
Nauk Społecznych	3,70	3,24	3,64	3,46
Chemii	3,43	3,89	3,52	3,33
Matematyki i Informatyki	3,88	4,44	4,16	3,49
Biotechnologii	3,60	4,20	3,70	3,45
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	5,00	3,67	4,33	2,67
Ogółem	3,73	3,73	3,78	3,45

Dane zebrane w powyższych tabelach wskazują na stopień uznania przez studentów poszczególnych wydziałów danych kwestii za ważne. Co ciekawe, sposób waloryzowania poszczególnych problemów przez studentów w przekrojach wydziałowych ujawnia pewne odmienności w uznaniu, co jest ważne dla poszczególnych osób, studiujących na różnych wydziałach. Co prawda różnice nie są duże, ale ciekawe. I tak, sposób oceny tych problemów jest nieco inny wśród studentów Wydziału Matematyki i Informatyki niż na przykład Wydziału

Filologicznego, Wydziału Nauk Społecznych czy Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii. W pierwszym przypadku za ważniejsze uznano problemy jakości oferty edukacyjnej (jakość programu nauczania, poziom zajęć), a w przypadku drugich istotniejsze są wartości użyteczne studiów (zdobycie wyższego wykształcenia) oraz społeczne (kontakt z nauczycielem i kontakty z rówieśnikami). Może to oznaczać, że studenci wybierając poszczególne kierunki studiów, chcą realizować zupełnie odmienne cele. Dla studentów jednego wydziału ważnym jest zdobycie kompetencji technicznych a dla innych budowa kapitału społecznego. Wykres poniżej prezentuje dane zagregowane dla poszczególnych wydziałów (rysunek 12).

Rysunek 12. Ocena procesu dydaktycznego przez studentów poszczególnych wydziałów.

4. Rozwój kompetencji.

Studiowanie pozwala realizować określone cele i zaspokajać różnorodne potrzeby. Wybór kierunku studiów jest mocno powiązany z tą strukturą racjonalizującą decyzje. Warto przyrzeć się temu, w jakich warunkach następuje ten proces zaspokajania potrzeb edukacyjnych. Zapytano studentów, jakie kompetencje rozwijają dzięki studiowaniu danych kierunków studiów. Tym samym otrzymano informacje, jak dany kierunek studiów, a przede wszystkim jak kultura organizacji sposobów nauczania, relacji ze studentami wpływa na rozwój tych kompetencji. Dane szczegółowe prezentuje tabela 11.

Tabela 11. Rozwój wybranych kompetencji (dane w %).

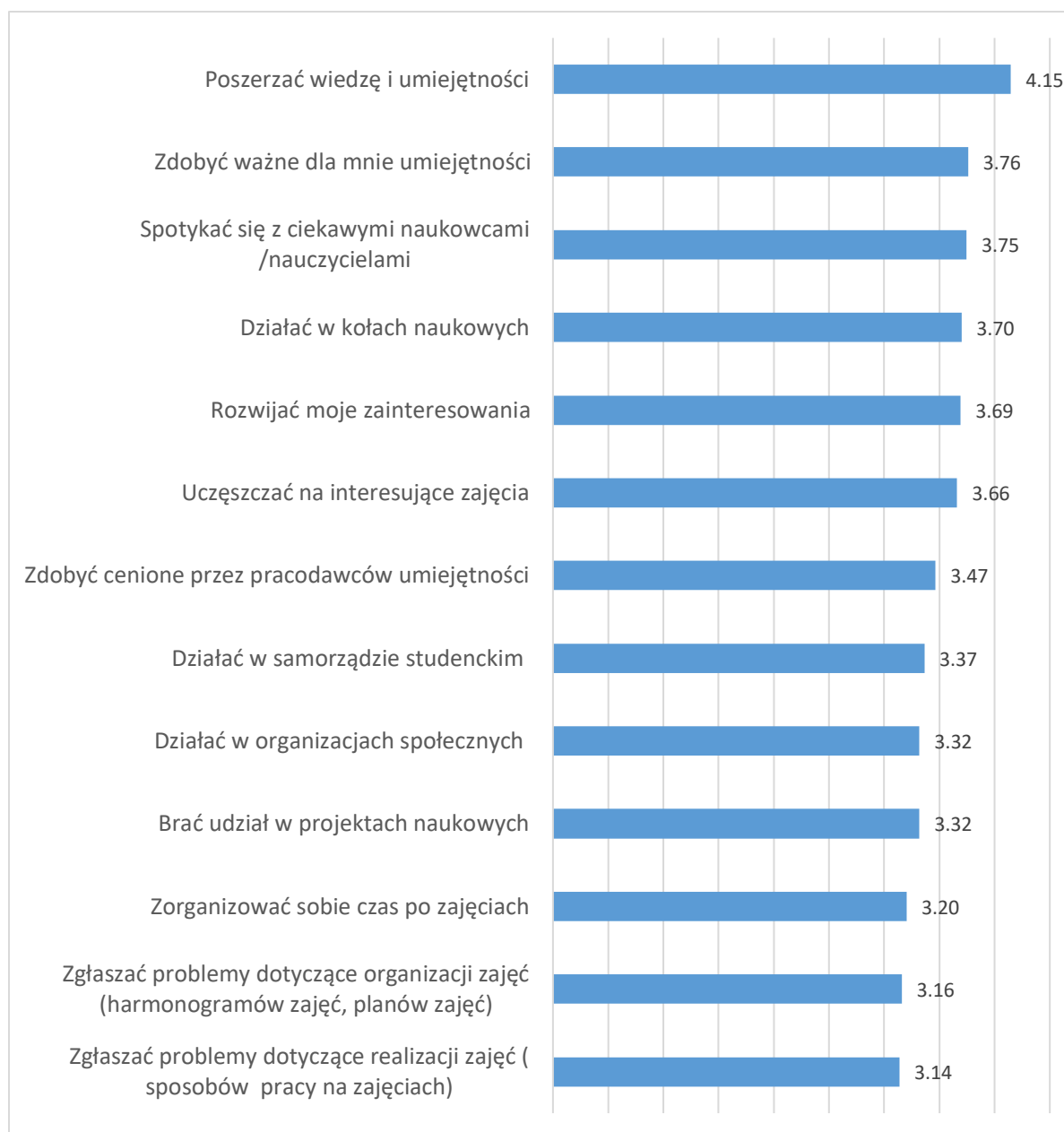
Proszę ocenić, czy studia na kierunku przez Pana/Panią wybranym pozwalają:	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Ani tak ani nie	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Rozwijać moje zainteresowania	21,8	44,2	20,4	8,9	4,8
Zdobyć ważne dla mnie umiejętności	23,2	46,8	16,8	9,2	4,0
Poszerzać wiedzę i umiejętności	34,4	51,6	9,6	2,8	1,5
Zdobyć cenione przez pracodawców umiejętności	16,2	39,2	26,3	11,8	6,6
Uczęszczać na interesujące zajęcia	19,5	44,9	22,1	9,0	4,4
Zorganizować sobie czas po zajęciach	16,8	29,7	22,6	18,6	12,3
Brać udział w projektach naukowych	11,7	35,0	32,8	14,5	6,0
Działać w kołach naukowych	21,1	43,5	23,3	8,4	3,6
Działać w samorządzie studenckim	12,2	35,3	34,8	12,3	5,4
Spotykać się z ciekawymi naukowcami /nauczycielami	23,4	42,8	22,5	7,7	3,6
Zgłaszać problemy dotyczące organizacji zajęć	16,1	30,8	20,5	18,2	14,4

(harmonogramów zajęć, planów zajęć)					
Zgłaszać problemy dotyczące realizacji zajęć (sposobów pracy na zajęciach)	14,8	30,0	23,0	18,6	13,6
Działać w organizacjach społecznych	10,2	33,3	40,0	11,4	5,2

Poszczególne kompetencje nie są rozwijane w sposób równomiernych na studiach prowadzonych przez Uniwersytet Wrocławski¹². Z oczywistych względów (no bo po to studenci oficjalnie przyszli na studia) studiowanie umożliwia rozwój wiedzy i umiejętności. Po przeciwnej stronie rozwoju znajdują się kompetencje naprawcze (lub partycypacyjne), pozwalające aktywnie reagować i działać na rzecz poprawy sytuacji na kierunku, roku czy w grupie ćwiczeniowej, laboratoryjnej, konwersatoryjnej i seminaryjnej. Studenci najslabiej wypracowują umiejętność zgłaszania problemów (choć są uczeni rozwiązywać problemy) i tym samym realizować postulat wspólnoty akademickiej. Dane zebrane w postaci zagregowanej prezentuje wykres poniżej (rysunek 13).

¹² Inną sprawą jest to, czy powinny być rozwijane w sposób równomierny i czy jest możliwe, aby były rozwijane w ogóle lub w sposób równomierny.

Rysunek 13. Możliwości rozwoju wybranych kompetencji

Możliwości rozwoju poszczególnych kompetencji są dość zróżnicowane. Jest to również widoczne w przekroju wydziałowym. Tabele 12, 13 i 14 zawierają stosowne informacje o rozwoju kompetencji przez studentów poszczególnych wydziałów.

To co jest widoczne to odmiennność warunków rozwoju tych kompetencji stwarzanych przez poszczególne wydziały. Widoczne są tu trzy odmienne postawy, realizowane przez różne jednostki i ich studentów. Po pierwsze postawa *hipermerkoryczna*. Jest ona cechą studiów na Wydziale Matematyki i Informatyki. Dodatkowo wzmocniona przez zachowania

indywidualistyczne, powodujące skupianie się na efektach, przy minimalizowaniu zaangażowania w sprawy kolektywne. Druga z obserwowanych postaw, najpełniej realizowana przez studentów Wydziału nauk o Ziemi i Kształtowaniu Środowiska, to strategia *hiperdocielkości*. Jest to strategia polegająca na realizacji własnych zainteresowań poprzez działania umożliwiające to. Trzecia postawa, *hiperdewaluacyjna*, realizowana najpełniej przez studentów Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii, charakteryzuje się kwestionowaniem możliwości rozwoju szeregu kompetencji¹³.

Tabela 12. Rozwój kompetencji a wydziały

Wydział:	Rozwijać moje zainteresowania	Zdobyc ważne dla mnie umiejętności	Poszerzać wiedzę i umiejętności	Zdobyc cenione przez pracodawców umiejętności
Filologiczny	3,71	3,83	4,14	3,40
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	3,72	3,74	4,15	3,46
Prawa, Administracji i Ekonomii	3,54	3,47	4,00	3,26
Fizyki i Astronomii	3,69	4,08	4,38	3,69
Nauk Biologicznych	4,10	4,20	4,30	3,63
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	3,50	3,83	4,50	3,83
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	4,13	4,07	4,24	3,64
Nauk Społecznych	3,56	3,59	4,07	3,46
Chemii	3,48	3,89	4,18	3,60
Matematyki i Informatyki	3,94	4,18	4,43	3,82
Biotechnologii	3,65	3,85	4,25	3,75
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	4,33	4,67	4,67	4,33
Ogółem	3,69	3,76	4,15	3,46

¹³ Metaforycznie można to skwitować stwierdzeniem, że główną cechą tej postawy jest tylko i wyłącznie uczenie się.

Tabela 13. Rozwój kompetencji a wydziały (c.d.)

Wydział:	Uczęszczać na interesujące zajęcia	Zorganizować sobie czas po zajęciach	Brać udział w projektach naukowych	Działać w kołach naukowych	Działać w samorządzie studenckim
Filologiczny	3,74	3,16	3,08	3,45	3,20
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	3,65	3,61	3,61	3,93	3,39
Prawa, Administracji i Ekonomii	3,39	3,21	3,34	3,82	3,40
Fizyki i Astronomii	4,00	3,69	3,31	3,92	3,92
Nauk Biologicznych	3,90	3,23	3,60	3,83	3,37
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	3,67	3,50	3,67	4,00	3,67
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	3,98	3,60	3,96	4,36	3,76
Nauk Społecznych	3,59	3,10	3,26	3,66	3,60
Chemii	3,63	3,09	3,11	3,40	3,22
Matematyki i Informatyki	4,09	2,87	3,17	3,33	3,06
Biotechnologii	3,60	2,55	3,15	3,80	3,45
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	5,00	4,33	5,00	5,00	4,00
Ogółem	3,66	3,20	3,32	3,70	3,36

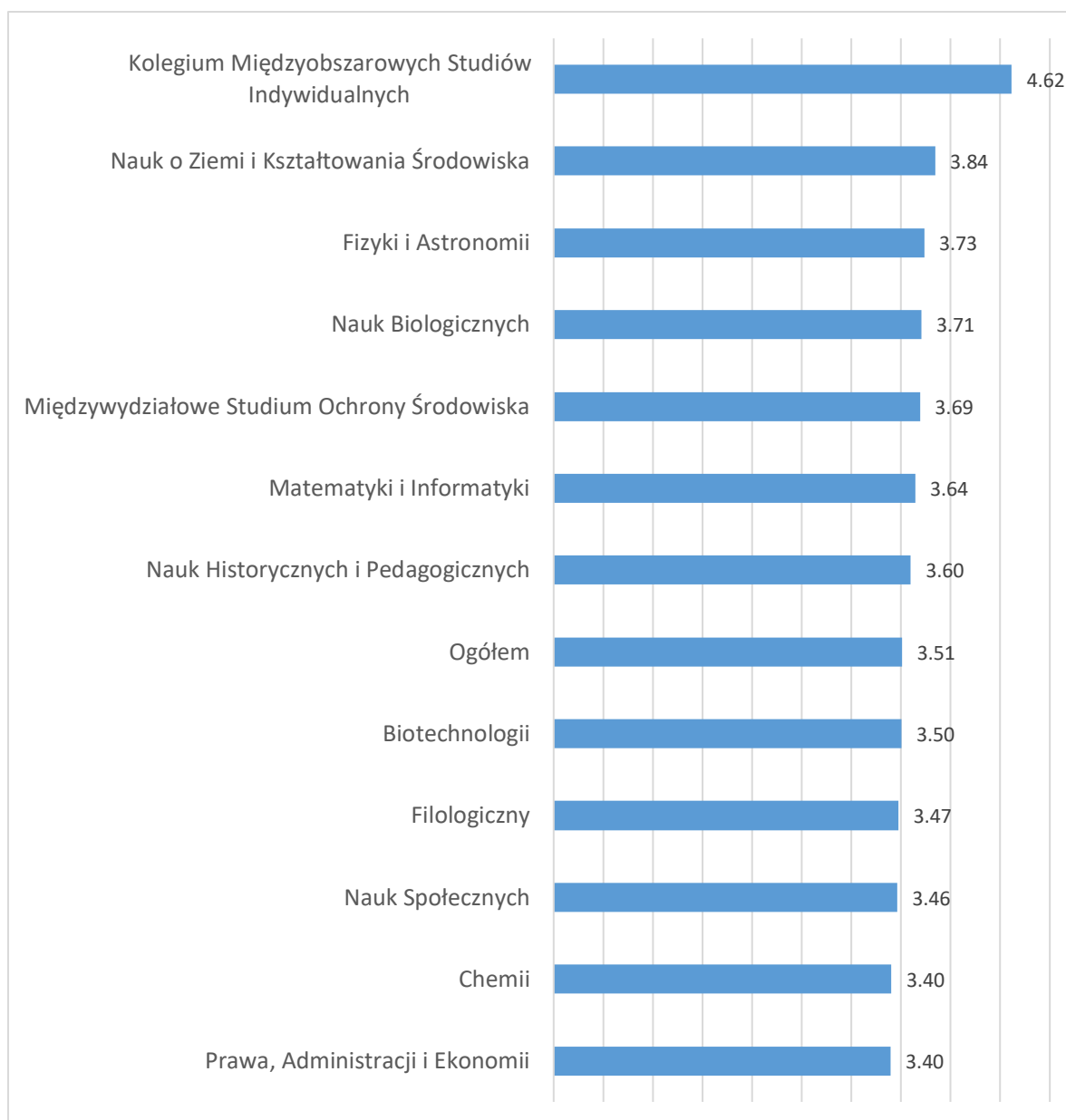
Tabela 14. Rozwój kompetencji a wydziały (c.d.)

Wydział:	Spotykać się z ciekawymi naukowcami/ nauczycielami	Zgłaszać problemy, dotyczące realizacji zajęć (harmonogramów w zajęć, planów zajęć)	Zgłaszać problemy, dotyczące organizacji zajęć (sposobów pracy na zajęciach)	Działać w organizacjach społecznych
Filologiczny	3,83	3,14	3,25	3,22
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	4,14	3,03	2,88	3,47
Prawa, Administracji i Ekonomii	3,50	2,90	2,89	3,43
Fizyki i Astronomii	4,15	3,31	3,38	3,00
Nauk Biologicznych	3,90	3,50	3,43	3,17
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	3,67	3,00	3,67	3,50
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	4,09	3,27	3,24	3,64
Nauk Społecznych	3,84	2,90	3,02	3,38
Chemii	3,59	3,16	2,91	3,00
Matematyki i Informatyki	3,76	3,96	3,68	3,09
Biotechnologii	3,50	3,55	3,50	2,95
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	4,33	4,67	5,00	4,67
Ogółem	3,74	3,16	3,13	3,32

Poszczególne wydziały w zróżnicowany sposób umożliwiają studentom rozwój analizowanych kompetencji. Poza wskazanymi typologiami postaw, warto zwrócić uwagę na zagregowany rozkład możliwości rozwoju tych kompetencji. Dane te prezentuje poniższy wykres (rysunek 14).

Jeśli uzna się, że ważnym jest możliwie najszerszy rozwój szeregu kompetencji, to dane poniżej można interpretować poprzez stopień dyspozycji do możliwie najszerszego rozwoju. I tym samym wskazać, że ten rozwój na jednych wydziałach jest pełniejszy niż na innych.

Rysunek 14. Poziom rozwoju wybranych kompetencji a wydziały.

5. Jakość organizacji procesu nauczania.

Ostatnim elementem badań była szeroko rozumiana organizacja procesu nauczania. Pod tym zwrotem rozumiano szereg czynników wpływających lub budujących warunki w jakich przyszło studentom zdobywać wiedzę i umiejętności. Tabela 15 prezentuje kafeterię badanych problemów oraz rozkład odpowiedzi.

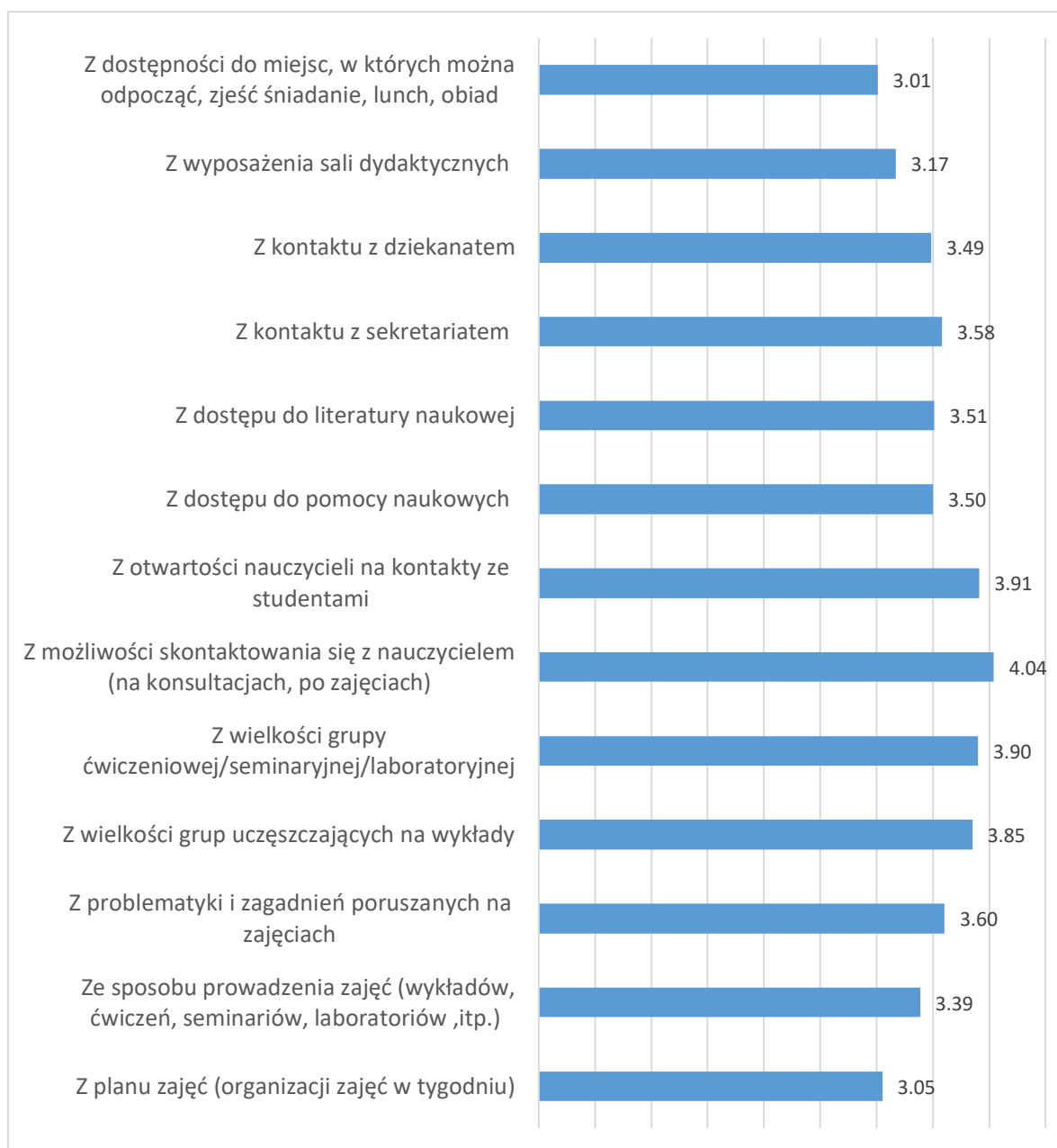
Tabela 15. Ocena sposobu organizacji dydaktyki.

	Bardzo zadowolona	Zadowolona	Ani zadowolona ani nie zadowolona	Nie zadowolona	Bardzo nie zadowolona
Z planu zajęć (organizacji zajęć w tygodniu)	10,9	36,6	21,0	20,5	11,0
Ze sposobu prowadzenia zajęć (wykładów, ćwiczeń, seminariów, laboratoriów ,itp.)	10,0	40,3	29,9	14,8	4,9
Z problematyki i zagadnień poruszanych na zajęciach	12,5	44,3	30,4	10,0	2,8
Z wielkości grup uczęszczających na wykłady	22,9	52,7	15,8	6,2	2,5
Z wielkości grupy ćwiczeniowej/seminaryjnej/ laboratoryjnej	24,8	53,1	12,6	6,2	3,3
Z możliwości skontaktowania się z nauczycielem (na konsultacjach, po zajęciach)	29,8	46,4	15,2	5,6	3,0
Z otwartości nauczycieli na kontakty ze studentami	31,3	39,6	16,6	7,9	4,7
Z dostępu do pomocy naukowych	17,5	39,3	27,4	11,1	4,7
Z dostępu do literatury naukowej	19,6	42,2	23,7	10,0	4,4
Z kontaktu z sekretariatem	21,0	34,9	28,7	10,2	5,3
Z kontaktu z dziekanatem	25,0	34,2	21,0	11,7	8,1
Z wyposażenia sali dydaktycznych	7,9	25,2	29,9	22,5	14,4
Z dostępności do miejsc, w których można odpocząć, zjeść śniadanie, lunch, obiad	11,0	26,0	18,0	22,4	22,6

Z programu studiów	8,9	34,3	28,7	18,8	9,3
Z proponowanych studentom specjalizacji/specjalności	11,7	33,4	26,9	17,2	10,9
Z proponowanych zajęć fakultatywnych	11,3	30,3	28,2	17,3	12,8
Z oferty specjalizacji i specjalności	11,2	30,5	30,4	15,4	12,5

Z zebranych danych wyłania się dość ciekawy obraz. Otóż ogólny poziom zadowolenia z warunków w jakich przebiega proces dydaktyczny jest umiarkowanie dobry. Badani studenci najbardziej są zadowoleni z kadry dydaktycznej (sic!) i możliwości kontaktu z prowadzącymi zajęcia. To co szwankuje w tym procesie to infrastruktura, zarówno służąca organizacji zajęć, jak również służąca odpoczynkowi i regeneracji, a także zasadniczy sposób organizacji zajęć jakim jest plan zajęć. Zagregowane dane zawiera rysunek 15.

Rysunek 15. Ocena wybranych elementów organizacji dydaktyki.

Zasadniczo problemy o których mowa mają odmienną charakterystykę w zależności od wydziału, jego usytuowania w przestrzeni miejskiej i sposobu organizacji usług studenckich. Dane szczegółowe prezentują tabele poniżej.

Tabela 16. Organizacja dydaktyki a wydziały

Wydział:	Z planu zajęć (organizacji zajęć w tygodniu)	Ze sposobu prowadzenia zajęć (wykładów, ćwiczeń, seminariów, laboratoriów, itp.)	Z problematyki i zagadnień poruszanych na zajęciach	Z wielkości grup uczęszczających na wykłady
Filologiczny	3,05	3,57	3,60	3,86
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	3,13	3,56	3,89	4,10
Prawa, Administracji i Ekonomii	2,67	3,10	3,43	3,69
Fizyki i Astronomii	3,54	3,31	4,00	4,31
Nauk Biologicznych	2,93	3,67	3,83	4,17
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	2,33	3,67	3,50	4,17
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	3,47	3,73	3,64	3,89
Nauk Społecznych	2,79	3,32	3,52	3,66
Chemii	3,46	3,28	3,54	4,07
Matematyki i Informatyki	3,79	3,62	3,86	4,00
Biotechnologii	3,60	3,35	3,55	3,70
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	4,00	3,67	4,00	4,00
Ogółem	3,05	3,39	3,60	3,85

Tabela 17. Organizacja dydaktyki a wydziały (c.d.)

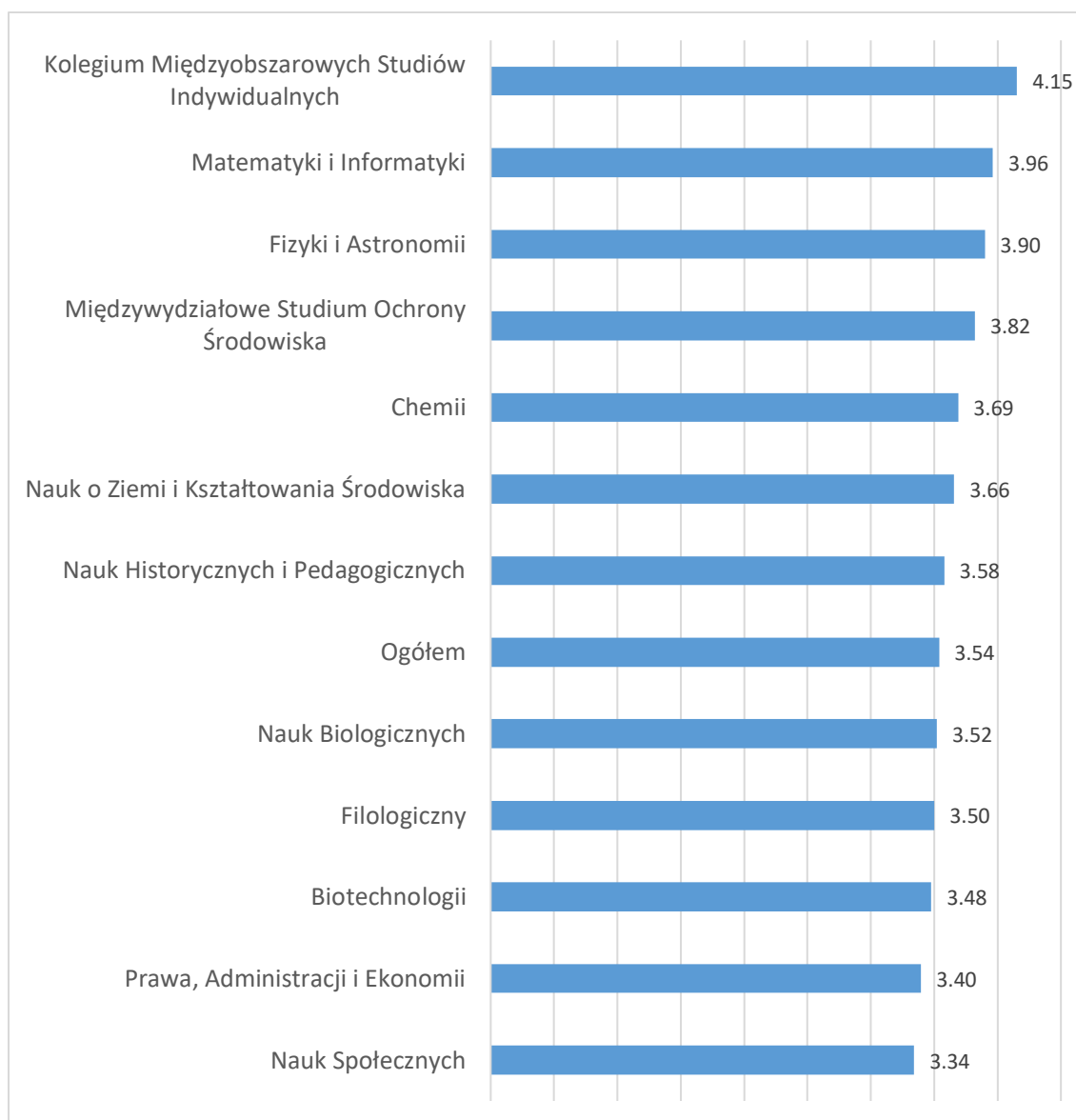
Wydział:	Z wielkości grupy ćwiczeniowej/seminaryjnej/laboratoryjnej	Z możliwości skontaktowania się z nauczycielem (na konsultacjach, po zajęciach)	Z otwartości nauczycieli na kontakty ze studentami	Z dostępu do pomocy naukowych
Filologiczny	3,74	4,16	4,08	3,43
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	4,04	4,13	4,06	3,26
Prawa, Administracji i Ekonomii	3,80	3,84	3,64	3,50
Fizyki i Astronomii	4,46	4,38	4,15	3,77
Nauk Biologicznych	4,17	4,00	3,93	3,53
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	4,50	4,50	4,00	3,67
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	3,98	4,07	4,18	3,67
Nauk Społecznych	3,75	3,92	3,82	3,44
Chemii	4,02	3,98	3,74	3,48
Matematyki i Informatyki	4,17	4,40	4,31	3,80
Biotechnologii	4,15	4,05	3,75	3,00
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	4,00	4,33	4,00	4,33
Ogółem	3,90	4,04	3,91	3,50

Tabela 18. Organizacja dydaktyki a wydziały (c.d.)

Wydział:	Z dostępu do literatury naukowej	Z kontaktu w sekretariacie	Z kontaktu z dziekanatem	Z wyposażenia sali dydaktycznych	Z dostępności do miejsc, w których można odpocząć, zjeść śniadanie, lunch, obiad
Filologiczny	3,46	3,44	3,31	3,02	2,81
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	3,40	3,64	3,56	2,74	3,04
Prawa, Administracji i Ekonomii	3,46	3,39	3,29	3,26	3,09
Fizyki i Astronomii	3,85	4,23	4,85	3,38	2,46
Nauk Biologicznych	3,53	3,50	3,23	3,20	2,07
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	3,67	4,00	4,17	3,83	3,67
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	3,78	3,89	3,38	3,11	2,78
Nauk Społecznych	3,52	3,57	2,69	2,74	2,71
Chemii	3,61	3,70	4,00	3,35	3,74
Matematyki i Informatyki	3,67	4,03	4,51	3,61	3,77
Biotechnologii	2,95	3,55	4,10	3,70	1,75
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	5,00	5,00	5,00	4,33	2,33
Ogółem	3,51	3,58	3,49	3,17	3,01

Dane powyższe pokazują szczegółowo z czym mają problemy poszczególne wydziały, na co powinny zwrócić szczególną uwagę oraz ewentualnie z których jednostek czerpać inspirację w celu poprawy sytuacji.

Rysunek 16. Ocena organizacji dydaktyki a wydziały.

Z ocen sumarycznych wynika, że organizacja dydaktyki najsprawniej funkcjonuje na Wydziale Matematyki i Informatyki oraz Wydziale Fizyki i Astronomii.

Na sam koniec ocena organizacji zajęć dydaktycznych. Dane poniżej wskazują na waloryzację takich elementów organizacji zajęć jak czas trwania zajęć, godziny rozpoczęcia zajęć, wielkość grup oraz obciążenie zajęciami. Te informacje pozwolą lepiej zrozumieć kontekst wcześniejszych ocen a także dokonać, jeśli będzie taka konieczność, reorganizacji i modyfikacji planów oraz wielkości grup.

Tabela 19. Ocena obciążenia zajęciami w ciągu tygodnia.

	Czy uważa Pan/Pani że: - Zajęć w tygodniu jest		
	za dużo	w sam raz	za mało
Filologiczny	25,3%	66,3%	8,4%
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	11,1%	77,8%	11,1%
Prawa, Administracji i Ekonomii	16,7%	70,0%	13,3%
Fizyki i Astronomii	23,1%	76,9%	
Nauk Biologicznych	20,0%	66,7%	13,3%
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	16,7%	83,3%	
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	22,2%	75,6%	2,2%
Nauk Społecznych	33,3%	63,2%	3,4%
Chemii	15,2%	82,6%	2,2%
Matematyki i Informatyki	18,1%	80,9%	1,1%
Biotechnologii	10,0%	80,0%	10,0%
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych		100,0%	

Tabela 20. Ocena ze względu na godziny rozpoczęcia zajęć.

	Czy uważa Pan/Pani że: - Godziny rozpoczęcia zajęć są		
	Za późne	w sam raz	za wczesne
Filologiczny	28,3%	59,0%	12,7%
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	12,5%	65,3%	22,2%
Prawa, Administracji i Ekonomii	17,0%	40,7%	42,2%
Fizyki i Astronomii	23,1%	46,2%	30,8%
Nauk Biologicznych	10,0%	73,3%	16,7%
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	66,7%	33,3%	
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	31,1%	57,8%	11,1%
Nauk Społecznych	25,3%	58,6%	16,1%
Chemii	37,0%	52,2%	10,9%

Matematyki i Informatyki	11,7%	70,2%	18,1%
Biotechnologii	15,0%	70,0%	15,0%
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych		33,3%	66,7%

Tabela 21. Ocena wielkości grup.

	Czy uważa Pan/Pani że: - Grupy na zajęciach są		
	Za duże	w sam raz	za małe
Filologiczny	21,7%	77,1%	1,2%
Nauk Historycznych i Pedagogicznych	15,5%	81,7%	2,8%
Prawa, Administracji i Ekonomii	17,8%	80,7%	1,5%
Fizyki i Astronomii		84,6%	15,4%
Nauk Biologicznych	13,3%	86,7%	
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska	16,7%	83,3%	
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	13,3%	86,7%	
Nauk Społecznych	17,4%	77,9%	4,7%
Chemii	13,0%	87,0%	
Matematyki i Informatyki	7,4%	90,4%	2,1%
Biotechnologii	25,0%	75,0%	
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych	33,3%	66,7%	

Tabela 22. Ocena obciążenia zajęciami

	Czy uważa Pan/Pani że: - Zajęć w ciągu dnia jest		
	Za dużo	w sam raz	za mało
Filologiczny	28,3%	64,5%	7,2%

Nauk Historycznych i Pedagogicznych	19,4%	72,2%	8,3%
Prawa, Administracji i Ekonomii	32,2%	60,0%	7,8%
Fizyki i Astronomii	30,8%	69,2%	
Nauk Biologicznych	36,7%	50,0%	13,3%
Międzywydziałowe Studium Ochrony Środowiska		100,0%	
Nauk o Ziemi i Kształtowania Środowiska	28,9%	66,7%	4,4%
Nauk Społecznych	51,7%	41,4%	6,9%
Chemii	30,4%	69,6%	
Matematyki i Informatyki	23,4%	76,6%	
Biotechnologii	35,0%	55,0%	10,0%
Kolegium Międzyobszarowych Studiów Indywidualnych		66,7%	33,3%

Zakończenie.